

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання Вченої ради
комунального закладу вищої освіти
«Хортицька національна
навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

29 грудня 2018 року № 5

Введено в дію 29 грудня 2018 року
Наказ ректора Хортицької національної академії
29 грудня 2018 року № 256

ПОЛОЖЕННЯ про критерії оцінювання знань студентів комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради

Положення про критерії оцінювання знань студентів комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради (далі – академія) є складовою комплексу положень з організації освітнього процесу в академії. Положення визначає критерії комплексного оцінювання знань студентів, розроблене з метою вдосконалення системи контролю якості знань студентів та її адаптації до загальноєвропейських вимог.

Положення про критерії оцінювання знань студентів розроблено на підставі чинних нормативно-правових актів України: Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Національна рамка кваліфікацій», Положення про організацію освітнього процесу у комунальному закладі вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради тощо.

1. Загальні положення

1.1. Ключовою вимогою Закону України «Про вищу освіту» є індивідуалізація та диференціація навчання, зміна методик навчання, використання активних методів та сучасних інформаційних технологій в освітньому процесі, посилення ролі самостійної роботи студентів, запровадження компетентнісного підходу до результатів навчання. Зменшення частки аудиторних занять, збільшення складової плідної самостійної роботи студента вимагає введення більш диференційованої комплексної системи оцінки знань.

1.2. До системи загальної діагностики знань як важлива її складова входить поточна оцінка знань, що вимагає від студентів систематичної навчальної роботи впродовж семестру. Самостійна робота студента контролюється викладачами, і результати її оцінюються.

1.3. Положення розкриває основні принципи формулювання результатів поточного і підсумкового оцінювання знань студентів, а також методику переведення показників академічної успішності студентів академії в шкалу ЄКТС. Запровадження компетентійного підходу до результатів навчання спрямовано на ефективну реалізацію таких завдань:

- підвищення мотивації студентів до систематичної активної роботи протягом усього періоду навчання, переорієнтацію їхніх цілей з отримання позитивної оцінки на формування того, що, як очікується, повинен знати, розуміти та бути здатним продемонструвати студент після завершення навчання;

- систематизацію знань та активне їх засвоєння впродовж навчального року;

- недопущення розбіжностей між завданнями, що виносяться на контроль, та програмою дисципліни;

- забезпечення відкритості контролю через ознайомлення студентів на початку вивчення дисципліни з її навчальною програмою, метою та запланованими результатами навчання, формами контрольних заходів і критеріями оцінювання знань;

- подолання елементів суб'єктивізму під час оцінювання знань;

- забезпечення належних умов вивчення програмного матеріалу і підготовки до контрольних заходів шляхом їх розмежування за змістом і у часі;

- розширення можливостей для всебічного розкриття здібностей студентів, набуття студентами загальних та фахових компетентностей, підвищення ефективності освітньої діяльності викладацького складу.

2. Основні терміни та відповідні визначення

Автономність і відповідальність – здатність самостійно виконувати завдання, розв'язувати задачі і проблеми та відповідати за результати своєї діяльності.

Атестація – встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень

повної загальної середньої освіти. Вища освіта надається на 6–9-му рівнях Національної рамки кваліфікацій.

Галузь знань – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС;

Заліковий кредит – завершена задокументована частина (навчальної дисципліни, практики, курсового проектування тощо) навчання студента, що підлягає обов'язковому оцінюванню та зарахуванню.

Здатність – властивість здобувача здійснювати, виконувати, робити щонебудь, поводити себе певним чином; в тому числі психічний та фізичний стан здобувача, в якому він спроможний виконувати певний вид продуктивної діяльності.

Здібність – природній нахил до чого-небудь, талант; у тому числі особливості здобувача, що є суб'єктивними умовами успішного здійснення певного виду продуктивної діяльності. Здібності пов'язані із загальною орієнтованістю особи, з її нахилом до певного виду діяльності.

Здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації.

Зміст навчання – структура, зміст і обсяг навчальної інформації, засвоєння якої забезпечує особі можливість здобуття вищої освіти і певної кваліфікації. Зміст навчання поділяється на:

– *нормативну частину* змісту навчання – обов'язковий для засвоєння зміст навчання, сформований відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики як змістові модулі із зазначенням їх обсягу й рівня засвоєння, а також форм державної атестації;

– *вибіркову частину* змісту навчання – рекомендований для засвоєння зміст навчання, сформований як змістові модулі із зазначенням їх обсягу та форм атестації, призначений для задоволення потреб і можливостей особистості, регіональних потреб у фахівцях певної спеціальності, з урахуванням досягнень наукових шкіл і закладів вищої освіти.

Змістовий модуль – система навчальних елементів навчальної дисципліни, що засвоюються за допомогою відповідних методів навчання.

Знання – осмислена та засвоєна суб'єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (фактологічні) і теоретичні (концептуальні, методологічні).

Індивідуалізація навчання – організація процесу навчання, яка передбачає його модифікацію відповідно до потреб того, хто навчається.

Кваліфікаційна робота - це навчально-наукова робота, яка може передбачатись на завершальному етапі здобуття певного рівня вищої освіти для встановлення відповідності набутих здобувачами результатів навчання (компетентностей) вимогам стандартів вищої освіти. Форми кваліфікаційної роботи включають (не обмежуючись зазначеним): дипломну роботу, дисертаційне дослідження, публічну демонстрацію (захист), сукупність наукових статей, комбінацію різних форм вище зазначеного тощо.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Кваліфікація освіти – це визнана закладом вищої освіти та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом вищої освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей).

Кваліфікація професійна – це визнана кваліфікаційним центром, суб'єктом освітньої діяльності (зокрема, закладом вищої освіти), іншим уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність.

Компетентнісний підхід – спрямованість навчально-виховного процесу на досягнення результатів, якими є ієрархічно підпорядковані ключова, загальнопредметна і предметна (галузева) компетентності.

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти:

– інтегральна компетентність – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності;

– загальні компетентності – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку;

– спеціальні (фахові, предметні) компетентності – компетентності, що залежать від предметної області, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю.

Компетенція – предметна область у якій індивід добре обізнаний і в якій він проявляє готовність до виконання діяльності. Компетенція включає знання й розуміння (теоретичне знання академічної області, здатність знати й розуміти), знання як діяти (практичне й оперативне застосування знань до конкретних ситуацій), знання як бути (цінності як невід'ємна частина способу сприйняття й життя з іншими в соціальному контексті).

Контроль якості вищої освіти – система заходів, які здійснює третя сторона з метою перевірки характеристик якостей особистості випускника закладу вищої освіти, та їх порівняння з установленими вимогами й визначення відповідності кінцевим цілям вищої освіти.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС.

Навички – уміння, що внаслідок численних повторень стають автоматичними і виконуються без свідомого контролю.

Нормативний термін навчання – термін навчання за денною (очною) формою, необхідний для засвоєння особою нормативної та вибіркової частин змісту навчання і встановлений стандартом вищої освіти.

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Освітня діяльність – діяльність закладів вищої освіти, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб.

Показник якості вищої освіти – кількісна характеристика якості особистості випускника закладу вищої освіти, що розглядається стосовно до певних умов його навчання та сфери майбутньої соціальної діяльності.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Рівень вищої освіти – характеристика вищої освіти за ознаками ступеня сформованості знань, умінь та навичок особи, що забезпечують її здатність виконувати завдання та обов'язки (роботи) певного рівня професійної діяльності.

Рівень якості вищої освіти – відносна характеристика якості вищої освіти, що ґрунтується на порівнянні значень показників якості, отриманих на підставі діагностичних екзаменів випускників закладу вищої освіти, із критеріально-орієнтованим еталоном, що репрезентується стандартом вищої освіти.

Спеціалізація – складова спеціальності, що визначається закладом вищої освіти та передбачає профільну спеціалізовану освітню програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти.

Спеціальність – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка.

Уміння – здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв’язання задач і проблем. Уміння поділяються на когнітивні (інтелектуально-творчі) та практичні (на основі майстерності з використанням методів, матеріалів, інструкцій та інструментів).

Цикл підготовки – сукупність складових змісту освітньої або професійної підготовки (змістових модулів, блоків змістових модулів), що поєднані за ознаками приналежності їх змісту до спільного освітнього або професійного напрямку.

Якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг;

Якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

Якість особистості випускника закладу вищої освіти – цілісна сукупність характеристик особистості, що визначає зміст соціально значущих і професійно важливих властивостей особи, яка закінчує заклад вищої освіти і проявляється у вигляді рівня сформованості системи компетенцій.

3. Підготовка фахівців з вищою освітою в академії

3.1. В академії здійснюється підготовка фахівців з вищою освітою за відповідними освітніми програмами відповідно до ліцензованих спеціальностей на таких рівнях вищої освіти:

- початковий рівень (короткий цикл);
- перший (бакалаврський) рівень;
- другий (магістерський) рівень.

3.2. *Початковий* рівень (короткий цикл) вищої освіти відповідає шостому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою загальнокультурної та професійно орієнтованої підготовки, спеціальних умінь і знань, а також певного досвіду їх практичного застосування з метою виконання типових завдань, що передбачені для первинних посад у відповідній галузі професійної діяльності.

3.3. *Перший* (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає сьомому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов’язків за обраною спеціальністю. На першому рівні вищої освіти здобувається та присуджується закладом вищої освіти освітній ступінь бакалавр (180–240 кредитів ЄКТС).

3.4. *Другий* (магістерський) рівень вищої освіти відповідає *восьмому* кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій (Додаток 2) і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності. На другому рівні вищої освіти здобувається та присуджується закладом вищої освіти освітній ступінь магістр (обсяг освітньо-професійної програми 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми – 120 кредитів ЄКТС). Освітньо-наукова програма магістра обов'язково повинна включати дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

4. Види контролю та критерії оцінювання знань

4.1. Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування освітнього процесу. Реалізація основних завдань контролю знань здобувачів вищої освіти в академії досягається системними підходами до оцінювання чітко вимірюваних результатів навчання, комплексністю застосування різних видів контролю та формуванням очікуваних компетентностей.

4.2. Згідно з діючою в академії системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, результати складання екзаменів, захистів кваліфікаційних робіт та практик оцінюються за національною (чотирибальною), уніфікованою рейтинговою (семибальною) шкалою («відмінно» (A), «добре» (B, C), «задовільно» (D, E), «незадовільно» (FX, F) і 100-бальною системою, а заліків – за двобальною, семибальною шкалою («зараховано» (A, B, C, D, E), «не зараховано» (FX, F) і 100-бальною системою.

Підсумкові оцінки виставляються та вносяться до екзаменаційної відомості, залікової книжки (позитивні результати) та навчальної картки студента.

В екзаменаційній відомості в національній та європейській системах оцінювання знань і при переведенні оцінки в систему ЄКТС викладач керується співвідношеннями, поданими нижче у таблиці «Порядок переведення оцінок у систему ЄКТС» (Додаток 1).

4.3. У навчальному процесі використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, рубіжний, підсумковий та відстрочений.

4.3.1. *Вхідний контроль* проводиться на початку вивчення нового курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс. Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, які

відповідають програмі попередньої дисципліни. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах спільно з викладачами, які проводять заняття із забезпечувальної дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування освітнього процесу.

4.3.2. *Поточний контроль* проводиться викладачами під час аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу), яка поступово формується цілою низкою навчальних дисциплін, для набуття відповідних компетентностей даної освітньої програми (табл. 1).

Поточний контроль здійснюється у формах опитувань та/або перевірки результатів виконання здобувачами вищої освіти окремих видів індивідуальних завдань, захистів лабораторних робіт, виступів на семінарських та практичних заняттях, виконання тестів, експрес-контролю, комп'ютерного тестування, звітів про практику тощо. Перелік компетентностей, які формуються в результаті вивчення даної дисципліни, форми проведення поточного контролю, максимальна кількість балів та їх розподіл, яку може одержати студент, визначаються викладачем та наводяться у робочій програмі з даної дисципліни. Особливим видом поточного контролю є колоквіум.

Таблиця 1

Загальні критерії поточного оцінювання знань студентів

Оцінка	Кіл-ть балів	Критерії оцінювання
«відмінно»	90–100	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних/розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові/тестові завдання. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями
«добре»	75–89	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових/тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого

		за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями
«задовільно»	60–74	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Студент має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків
«незадовільно»	0–59	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання. Безсистемне відділення випадкових ознак вивченого; невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки

Результати поточного контролю (поточна успішність) враховуються викладачем при визначенні підсумкової оцінки з даної дисципліни. Найбільш об'єктивно та системно облік поточної успішності забезпечується при використанні рейтингової системи оцінки.

4.3.3. *Рубіжний контроль* (тематичний, модульний або календарний) – це контроль знань студентів після вивчення логічно завершеної частини (теми, змістового модуля тощо) навчальної програми дисципліни. Цей контроль може проводитись у формі контрольної роботи, тестування, виконання розрахункового або розрахунково-графічного завдання, курсового проекту (роботи) та ін. Форма контрольного заходу і критерії оцінювання під час рубіжного контролю визначається кафедрою в робочій програмі дисципліни.

4.3.4. *Відстрочений контроль*, або контроль збереження знань, проводиться через деякий час після вивчення дисципліни. Цей вид контролю не впливає на результативність (оцінку) навчання студента і проводиться вибірково, як правило, в інтересах зовнішнього контролю якості навчання чи внутрішнього з метою вивчення стійкості засвоєних знань студентами. Щорічний ректорський контроль є відстроченим.

4.3.5. *Підсумковий контроль* проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному рівні освіти або на окремих його завершених етапах за 100-бальною системою, національною та шкалою ЄКТС (табл. 2).

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію студента.

Семестровий контроль з певної дисципліни проводиться у формах семестрового екзамену або заліку (диференційованого заліку) з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою

програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом студента.

Студент допускається до складання екзамену або заліку з дисципліни, якщо з цієї дисципліни ним повністю виконані всі види робіт, передбачені робочою навчальною програмою, а його рейтинг з навчальної роботи з цієї дисципліни становить не менше, ніж 50 балів.

Семестровий екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр, що проводиться як контрольний захід і є обов'язковим для всіх студентів. Результат екзамену оцінюється у балах (максимальна кількість – 30 балів), що проставляються у відповідній графі екзаменаційної «Відомості обліку успішності». У цьому випадку на поточний та рубіжний контроль виділяють 70 балів.

Семестровий диференційований залік, залік (недиференційований) – це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного та рубіжного контролю (тестування, поточного опитування, виконання індивідуальних завдань та певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях) протягом семестру і не передбачає обов'язкової присутності студентів на заліковому заході. У цьому випадку усі 100 балів виділяються на поточний та рубіжний контроль.

Таблиця 2

Відповідність національної шкали оцінювання академічної успішності шкалі ЄКТС

За шкалою ЄКТС	За 100-бальною шкалою	За національною шкалою		Визначення
		Екзамен / диференційований залік	Залік	
А	90–100	відмінно	Зараховано	<i>відмінно</i> – повно та ґрунтовно засвоїв всі теми програми навчальної дисципліни; вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного модульного контролю в цілому. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях
В	82–89	добре		<i>дуже добре</i> – недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання програми навчальної дисципліни. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми та рубіжного поточного контролю в цілому

C	75–81			<i>добре</i> – недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми програми навчальної дисципліни, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми та рубіжного поточного контролю в цілому виконав не повністю
D	64–74	задовільно		<i>задовільно</i> – засвоїв лише окремі теми програми навчальної дисципліни. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми та рубіжного контролю не виконав
E	60–63			<i>достатньо</i> – засвоїв лише окремі питання програми навчальної дисципліни. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання кожної теми та рубіжного контролю в цілому
FХ	35–59	незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано	<i>незадовільно</i> – не засвоїв більшості тем програми навчальної дисципліни, не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та модульного контролю в цілому
F	1–34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом		<i>незадовільно</i> – не засвоїв програми навчальної дисципліни, не вміє викласти зміст кожної теми навчальної дисципліни, не виконав модульного контролю

Якщо студент не отримав залік за поточними результатами, залік виставляється за результатами виконання ним залікової контрольної роботи або підсумкової співбесіди (максимальна кількість балів за яку становить 30 балів).

З навчальної дисципліни у семестрі планується лише одна з форм семестрового контролю знань.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни при проведенні семестрового контролю у формі екзамену виставляється за результатами поточного й рубіжного контролю та підсумкового контрольного заходу. Максимальна кількість балів $100=70+30$. Кількість балів за 100-бальною шкалою та оцінки за національною шкалою і шкалою ЄКТС заносяться у відомість обліку успішності з навчальної дисципліни у день складання екзамену (заліку). Не пізніше наступного дня після екзамену (заліку) відомість обліку успішності здається в деканат.

Якщо дисципліна вивчалася кілька семестрів з проведенням семестрового контролю тільки у формі заліків (диференційованих заліків), то у додатку до диплома виставляється підсумкова оцінка, яка встановлюється на основі

середньозваженої кількості балів, одержаних студентом за усі семестри вивчення цієї дисципліни.

Якщо дисципліна вивчалася кілька семестрів з проведенням семестрового контролю у формі заліків та екзаменів, то у додатку до диплома виставляється підсумкова оцінка, яка встановлюється на основі середньозваженої кількості балів усіх диференційованих оцінок.

Результати екзамену та диференційованого заліку визначаються за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС і національною шкалою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), а недиференційований залік – за стобальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою («зараховано», «не зараховано») і вносяться до відомості успішності, залікової книжки та навчальної картки здобувача вищої освіти.

Перелік екзаменів та заліків семестрового контролю визначається робочим навчальним планом зі спеціальності. Кількість екзаменів у кожній сесії, як правило, не повинна перевищувати 4 при загальній кількості заходів семестрового контролю не більше 8 (не враховуючи заліки з практики).

Семестрові заліки з дисциплін проводяться по завершенню їх вивчення, до початку екзаменаційної сесії.

Заліки приймаються викладачами, які проводили практичні, семінарські та інші заняття в навчальній групі або читали лекції з цієї дисципліни.

Семестрові екзамени складаються студентами в період екзаменаційних сесій згідно з розкладом, який затверджується деканом факультету і доводиться до викладачів і студентів не пізніше, ніж за два тижні до початку сесії. Відхилення від розкладу екзаменів недопустиме. У разі хвороби екзаменатора завідувач кафедри повинен здійснити його заміну і повідомити про це деканат або особисто прийняти екзамен. Зміна часу та місця проведення контрольних заходів аудиторії забороняється, крім випадків виробничої необхідності. Внесення будь-яких змін до розкладів екзаменів здійснюється у порядку їх складання, узгодження та затвердження.

На підготовку студентів до кожного екзамену необхідно планувати не менше 2–3 днів (залежно від семестрового обсягу навчальних годин з дисципліни). Перед кожним екзаменом обов'язково проводиться консультація.

Студент може не допускатися до семестрового контролю з певної дисципліни, якщо він не виконав усіх видів робіт, завдань (лабораторні роботи та певні індивідуальні завдання), передбачених робочим навчальним планом на семестр з цієї навчальної дисципліни.

При цьому викладач у відомості робить запис «не допущений». Недопущення студента до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни не може бути причиною недопущення його до контролю з інших дисциплін.

За умови, якщо студент через поважні обставини був відсутній на рубіжному (модульному) контролі, підсумкове (семестрове) оцінювання успішності студента здійснюється за результатами семестрового екзамену.

Здобувачі вищої освіти денної (очної) форми навчання допускаються до екзаменаційної сесії, якщо вони мають не більше двох академічних

заборгованостей із заліків, передбачених робочим навчальним планом у даному семестрі.

Здобувач вищої освіти, який не з'явився на екзамен без поважних причин, вважається таким, що одержав оцінку «незадовільно».

У випадку можливості відсутності здобувача вищої освіти на контрольних заходах з поважних причин, він зобов'язаний завчасно повідомити деканат факультету про причини своєї відсутності та протягом наступних трьох днів надати у відповідний деканат документи, що підтверджують поважну причину його неявки на контрольний захід. У протилежному випадку причина відсутності не вважається поважною.

Здобувач вищої освіти, який не скаржився на стан здоров'я до початку екзамену та отримав під час екзамену оцінку «незадовільно», не має права на її оскарження з причин хвороби.

Здобувач вищої освіти, який за наслідками сесійного контролю знань має не більше 50% оцінок «незадовільно» чи «незараховано» від загальної кількості звітностей, має право ліквідувати академічну заборгованість у визначені деканатом факультету терміни.

Ліквідація заборгованостей проводиться під контролем деканату факультету згідно з графіком, затвердженим деканом факультету. Графіки ліквідації мають бути вчасно оприлюднені на інформаційних стендах розкладів екзаменаційних сесій та повинні створювати необхідні передумови для ефективної реалізації процедури ліквідації заборгованостей до початку наступного семестру.

Повторне складання екзаменів (заліків) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни в установлені терміни: перший – лектору-екзаменатору, другий – комісії, яка формується деканом факультету. Отримання на комісії оцінки «незадовільно» або «незараховано» є підставою для відрахування.

Складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки допускається за дозволом ректора у виняткових випадках і лише за необхідності перескладання здобувачем вищої освіти не більше двох екзаменів або диференційованих заліків з метою отримання ним диплому з відзнакою. Дозвіл надається за особистою заявою здобувача вищої освіти, погодженою деканом факультету та керівником органу студентського самоврядування факультету.

Відповідальність за організацію та проведення сесійного контролю знань здобувачів вищої освіти несуть декани факультетів.

Спірні питання з проведення екзаменаційних сесій розглядає апеляційна комісія, права, обов'язки та персональний склад якої визначаються ректором.

За наявності поважних причин (хвороба, сімейні обставини та ін.), що документально підтверджені, окремим студентам може установлюватись індивідуальний графік складання екзаменів (заліків) або ліквідації академічної заборгованості тривалістю не більше місяця з початку наступного навчального семестру. Якщо цей термін є недостатнім для виконання індивідуального графіку, розглядається питання про надання йому академічної відпустки або повторного курсу навчання.

Здобувачі вищої освіти, які за наслідками екзаменаційної сесії мають академічну заборгованість з більш ніж 50% навчальних дисциплін, практик, відраховуються з академії. З академії відраховуються здобувачі вищої освіти, які після встановлених індивідуальних термінів складання екзаменів (заліків), мають академічну заборгованість хоча б з однієї навчальної дисципліни.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконали вимоги робочого навчального плану поточного курсу, наказом ректора академії переводяться на навчання на наступний курс.

Атестація здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів вищої освіти – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти за даною освітньою програмою.

Порядок атестації регламентується Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти у комунальному закладі вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради.

Атестація проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи (бакалаврської, дипломного проекту (роботи), магістерської) або атестаційних екзаменів згідно з вимогами відповідного стандарту вищої освіти, освітньо-професійної програми. Вимоги до змісту кваліфікаційних робіт, програму та екзаменаційні білети розробляє випускова кафедра.

Об'єктами оцінювання кваліфікаційної роботи є: якість змісту та захисту кваліфікаційної роботи.

Якість виконаної кваліфікаційної роботи оцінюється за низкою показників:

- відповідність кваліфікаційної роботи завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо її виконання;
- ступінь самостійності розв'язання поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць тощо;
- актуальність, новизна обраної теми, спосіб вирішення задач та практична цінність отриманих результатів;
- обґрунтування основних рішень, відповідність прийнятих рішень сучасному рівню освіти і науки;
- дотримання вимог державних норм;
- якість і глибина наукового, теоретичного та практичного аналізу проблеми;
- відповідність отриманих результатів сучасній практиці;
- використання сучасних комп'ютерних програм;
- уміння працювати з нормативними та довідковими документами, наявність посилань на використані джерела;
- оформлення згідно з вимогами документації, ДСТУ.

Якість захисту кваліфікаційної роботи оцінюється за критеріями :

- змістовність доповіді студента про зміст та основні результати роботи;
- чіткість структури і логічна послідовність викладення матеріалу;

- обґрунтованість, якість висновків та рекомендацій щодо практичного використання роботи;
- використання фахової, галузевої, наукової термінології;
- вміння чітко, зрозуміло та стисло викладати основні засади проведеного дослідження;
- повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання членів комісії за змістом роботи.

Атестація проводиться як комплексна перевірка знань студентів за білетами (контрольними завданнями), складеними у повній відповідності до програми атестації.

Студенту, який успішно склав атестацію, захистив кваліфікаційну роботу, рішенням екзаменаційної комісії присуджується певний освітній ступінь, присвоюється відповідна кваліфікація і видається документ про вищу освіту (диплом та додаток до нього).

5. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота - це навчально-наукова робота, яка може передбачатись на завершальному етапі здобуття певного рівня вищої освіти для встановлення відповідності набутих здобувачами результатів навчання (компетентностей) вимогам стандартів вищої освіти, освітньої програми. Форми кваліфікаційної роботи включають (не обмежуючись зазначеним): бакалаврську роботу, дипломну роботу (проект), магістерську роботу, дисертаційне дослідження, публічну демонстрацію (захист), сукупність наукових статей, комбінацію різних форм вищезазначеного, тощо.

Кваліфікаційні роботи сприяють розширенню і поглибленню теоретичних знань, розвитку навичок їх практичного використання, самостійного розв'язання конкретних завдань для різних видів діяльності.

Виконання кваліфікаційної роботи є завершальним етапом вивчення дисципліни і спрямоване на:

- розвиток навичок самостійної роботи, використання теоретичних і практичних знань щодо розрахунку, конструювання, проектування тощо;
- самостійну роботу з нормативними та довідковими документами;
- набуття умінь планування і проведення досліджень, аналізу і систематизації наукових фактів і експериментальних даних;
- програмування розрахункових, організаційно-виробничих рішень, висновків і пропозицій.

При цьому важливим є також формування у студента навичок дослідницької роботи, які необхідні для майбутньої професійної діяльності випускника.

В результаті позитивного виконання та захисту кваліфікаційної роботи, студент послідовно формує такі загальні компетентності:

1. Здатність до аналізу та синтезу.
2. Здатність вчитися і бути сучасно навченим.
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

4. Здатність планувати та управляти часом.
5. Знання предметної області та розуміння професії.
6. Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово.
7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
9. Здатність працювати автономно.
10. Визначеність і наполегливість щодо реалізації поставлених завдань і взятих обов'язків.
11. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
12. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
13. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Мета, завдання та порядок виконання кваліфікаційних робіт, зміст та обсяг їх окремих частин, характер вихідних даних, а також інші вимоги наводяться у методичних вказівках, які розробляються кафедрами.

Виконана кваліфікаційна робота у встановлений термін здається на кафедру й після передається науковому керівнику для перевірки та рецензування. У рецензії на кваліфікаційну роботу науковий керівник має зазначити позитивні моменти кваліфікаційної роботи, оцінити ступінь самостійності розрахунків та висновків, визначити недоліки або дискусійні питання, дати оцінку запропонованих студентом заходів і пропозицій та їх практичної цінності, а також зробити висновок щодо допуску до захисту (рекомендована чи не рекомендована робота до захисту).

До захисту допускається кваліфікаційна робота, яка відповідає вимогам до такого виду робіт.

Результати захисту кваліфікаційної роботи оцінюються за національною (чотирибальною) шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно); 100-бальною системою; уніфікованою рейтинговою (семибальною) шкалою («відмінно» (A), «добре» (B, C), «задовільно» (D, E), «незадовільно» (FX, F).

Максимальну кількість балів та штрафні бали за допущені помилки, які може одержати студент за кваліфікаційну роботу, в межах кожного критерія, розподіляють та визначають на кафедрі. Критерії оцінювання та їх вагомість в балах за кваліфікаційну роботу повинні відображатись в методичних вказівках для виконання кваліфікаційної роботи.

Захист кваліфікаційної роботи проводиться перед Екзаменаційною комісією. Члени комісії задають студенту питання, як правило, за темою кваліфікаційної роботи, не виключаючи питань, що стосуються теоретичної підготовки. Відповідаючи на питання, студент може використовувати текст свого виступу, ілюстративний матеріал, робочі записи.

Після проведення захисту кваліфікаційної роботи, члени Екзаменаційної комісії у присутності студента виносять рішення про оцінку роботи. При розбіжності оцінок висновки голови комісії є вирішальним.

В екзаменаційній відомості та заліковій книжці підсумкова оцінка виставляється в національній та європейській системах оцінювання знань і при

переведенні оцінки в систему ЄКТС викладач керується співвідношеннями, поданими у Додатку 1.

Оцінка «Відмінно» (А):

- кваліфікаційну роботу виконано у повній відповідності до вимог, які встановлюються до такого виду робіт та методичних вказівок до виконання кваліфікаційної роботи;
- зміст графічних матеріалів відображає результати, які отримані в розрахунковій частині та оформлено згідно з вимогами;
- студент показав глибокі теоретичні знання з даної проблеми, оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, творчо осмислювати, обґрунтувати висновки тощо;
- самостійно, досконало виконав розрахунки, креслення, продемонстрував розуміння зв'язку отриманих результатів з практичним застосуванням;
- використав сучасні комп'ютерні програми;
- виконав роботу грамотно, літературною українською мовою;
- оформив роботу відповідно до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін.

Оцінка «Добре» (В):

- кваліфікаційну роботу виконано у повній відповідності з завданням, вимогами та методичними вказівками до виконання кваліфікаційної роботи/проекту;
- зміст графічних матеріалів відображає результати, які отримані в розрахунковій частині та оформлено згідно нормативних вимог;
- студент показав *досить* глибокі теоретичні знання з даної проблеми, оволодів первинними навичками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, але *вагається* при виборі основних рішень;
- самостійно виконав графічну частину і пояснювальну записку, продемонстрував розуміння зв'язку отриманих результатів з практичним застосуванням;
- використав сучасні комп'ютерні програми;
- виконав роботу *грамотно*, літературною українською мовою;
- оформив роботу відповідно до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін;
- на захисті продемонстрував *добрі* знання зі спеціальних дисциплін стосовно теми кваліфікаційної роботи з теми дослідження, відповів на запитання членів комісії.

Оцінка «Добре» (С):

- кваліфікаційну роботу виконано у повній відповідності з завданням, вимогами та методичними вказівками до виконання кваліфікаційної роботи/проекту;
- зміст графічних матеріалів відображає результати, які отримані в розрахунковій частині.

- студент показав *добрі* теоретичні знання з даної проблеми, оволодів первинними навичками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, але *вагається* при виборі основних рішень;

- самостійно виконав графічну частину і пояснювальну записку, але *допустив* дві-три незначні помилки в кресленні чи пояснювальній записці:

- продемонстрував розуміння зв'язку отриманих результатів з практичним застосуванням, однак відчуває *труднощі* щодо їх обґрунтування;

- використав сучасні комп'ютерні програми;

- виконав роботу *грамотно*, українською мовою;

- оформлено роботу відповідно до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін;

- на захисті продемонстрував *добрі* знання з теми дослідження, відповів на запитання членів комісії з декількома неточностями.

Оцінка «Задовільно» (D):

- кваліфікаційну роботу виконано з незначними порушеннями;

- у пояснювальній записці чи кресленні виявлені помилки;

- у розрахунковій частині є надлишок елементів описовості;

- добір інформаційних ресурсів та джерел не завжди актуальний та обґрунтований;

- є певні помилки в узагальненні отриманих результатів, розумінні міждисциплінарних зв'язків та способах прикладного застосування отриманих знань;

- роботу подано до захисту у визначений кафедрою термін;

- студент неякісно підготував та виконав доповідь, невпевнено відповідає на основні питання за змістом проекту.

Оцінка «Задовільно» (E):

- кваліфікаційну роботу виконано з суттєвими порушеннями;

- в пояснювальній записці та кресленнях виявлені суттєві помилки;

- неправильно прийняті конструкторські рішення;

- роботу подано до захисту з порушенням терміну встановленого кафедрою;

- у відповідях на запитання членів комісії допущені грубі помилки;

- не систематизована доповідь захисту в цілому.

Оцінка «Незадовільно» (FX):

- невідповідність змісту і креслень затвердженій темі кваліфікаційної роботи;

- студент у цілому орієнтується в матеріалі кваліфікаційної роботи.

Оцінка «Незадовільно» (F):

- робота не виконана або виконана *не самостійно*, студент не орієнтується в матеріалі кваліфікаційної роботи.

Оцінка «Незадовільно FX/F» виставляється тільки у відомість.

Підсумки захисту кваліфікаційних робіт обговорюються на засіданнях кафедр.

Порядок переведення оцінок у систему ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, кваліфікаційної роботи, практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
64–74	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Матриця відповідності компетентностей певному рівню вищої освіти за Національною рамкою кваліфікацій

Рівень ВО / ступінь	Кваліфікаційний рівень	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність і відповідальність
Початковий / молодший бакалавр	6	<i>Інтегральна компетентність:</i> Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі в певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов			
		Знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень	Розв'язання задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає використання певних методів та інструментальних засобів	Донесення інформації, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності	Відповідальність за власну професійну діяльність, здатність до подальшого навчання з вищим рівнем автономності
		Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності			
Перший / бакалавр	7	<i>Інтегральна компетентність:</i> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов			
		Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень	Розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір	Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності	Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах

			методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів		
		Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності		Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності
Другий / магістр	8	Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог			
		Спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи	Розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування
		Критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	Проведення дослідницької та/або інноваційної діяльності	Використання іноземних мов у професійній діяльності	Відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним